

گرد شهر با چراغ

در مبانی انسان‌شناسی

۲۷۶۰۱۵۷ND

۲۸۷۱

نایوان راه مانتولیت

۲۲۲۲-۲۸۹

با تجدید نظر

۲۲۲۲-۲۸۹ شماره ثبت کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران - واحد کتابخانه ملی

محمود روح الامینی

روشنکالونی، همسر

موضوع : ۲۲۲۲

موضوع : ۰۰۵

موضوع : ۲۲۲۲

موضوع : ۰۰۰۰۲

ISBN: 964-0510-23-0

فهرست مطالب

- ۹ ..... اشاره
- ۱۱ ..... پیش‌گفتار چاپ سوم
- ۱۷ ..... پیش‌گفتار چاپ اول
- ۲۱ ..... فصل اول
- ۲۱ ..... انسان و زندگی انسان
- ۲۱ ..... □ منشاء انسان، پرسشی همیشگی
- ۲۶ ..... □ زندگی اجتماعی، پرسشی دیگر
- ۲۹ ..... ● دامپروری و کشاورزی
- ۳۲ ..... ● شهرنشینی و «تمدن»
- ۳۷ ..... فصل دوم
- ۳۷ ..... فرهنگ
- ۳۸ ..... □ مفهوم واژه
- ۴۰ ..... □ تعریف
- ۴۲ ..... □ ویژگی‌های فرهنگ
- ۴۵ ..... □ اشاعه فرهنگ
- ۴۸ ..... □ فرهنگ و قوم‌مداری
- ۵۲ ..... □ اشاره
- ۵۵ ..... فصل سوم
- ۵۵ ..... قلمرو انسان‌شناسی

- مردم‌شناسی و سیر اندیشه آن ۵۶
- مردم‌شناسی بدون مردم‌شناس ۵۸
- پیشگامان مردم‌شناسی ۶۲
- جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی ۶۷
- باستان‌شناسی ۷۰
- جغرافیای انسانی ۷۴
- تاریخ ۷۷
- زیان‌شناسی ۸۱
- زبان‌شناسی و دبستان ساخت ۸۵
- رابطه زبان‌ها با یکدیگر ۸۶
- تحول زبان ۸۹
- انواع زبان‌ها ۹۳
- زبان و خط ۹۴
- روان‌شناسی ۹۸
- فصل چهارم ۱۰۵
- نظریه‌ها و دبستان‌ها در مردم‌شناسی ۱۰۵
- دبستان تحول ۱۰۶
- دبستان اشاعه ۱۱۰
- دبستان بکارایی ۱۱۳
- دبستان ساخت یا ساختار ۱۱۵
- فصل پنجم ۱۱۹
- انسان‌شناسی جسمانی - زیستی ۱۱۹
- انسان ماهر ۱۲۱
- انسان راست قامت ۱۲۲
- انسان اندیشمند ۱۲۳

- انسان نه آندرتال ۱۲۴
- انسان اندیشمند اندیشمند ۱۲۵
- فصل ششم ۱۳۵
- مردم‌شناسی خانواده و خویشاوندی ۱۳۵
- خانواده ۱۳۷
- خانوار ۱۳۸
- کلان ۱۳۸
- ساخت خویشاوندی و ازدواج ۱۳۹
- برون همسری ۱۴۰
- درون همسری ۱۴۵
- یک همسری ۱۵۶
- چند همسری ۱۵۷
- پدرمکانی و مادرمکانی ۱۶۲
- نسبت و خویشاوندی ۱۶۳
- فصل هفتم ۱۶۹
- مردم‌شناسی اعتقادات دینی ۱۶۹
- موضوع و روش مطالعه ۱۷۱
- منشاء اعتقادات جوامع ابتدایی ۱۷۳
- مانا ۱۷۵
- توتم ۱۷۷
- تابو ۱۷۸
- دین و جادو ۱۷۹
- وجوه ممیزه دین و جادو ۱۸۰
- رابطه دین و جادو ۱۸۱
- وجه مشترک ادیان ۱۸۲

فصل هشتم	۱۸۹
مردم‌شناسی اقتصادی	۱۸۹
□ سهم زن و مرد در تلاش معاش	۱۹۱
□ تخصص و ایجاد قشر و طبقه	۱۹۳
□ داد و ستد	۱۹۸
□ کولا	۲۰۲
□ پتلاچ	۲۰۴
فصل نهم	۲۱۳
مردم‌شناسی حقوقی	۲۱۳
□ قوانین و مقررات در جوامع اولیه و ابتدایی	۲۱۵
□ پیشگامان مردم‌شناسی حقوقی	۲۲۰
□ جایگاه مقررات سنتی	۲۲۱
فصل دهم	۲۲۵
فولکلور	۲۲۵
□ تعریف و موضوع	۲۲۶
□ تاریخچه	۲۲۹
□ قلمرو	۲۳۱
□ فولکلور و مردم‌شناسی	۲۳۳
پیوست‌ها	۲۳۵
صاحب‌نظران انسان‌شناسی	۲۳۷
فرهنگ لغات و اصطلاحات	۲۶۵
فهرست راهنما	۲۸۱

اشاره

در بازبینی این کتاب که بیست و پنج سال از تألیف آن می‌گذرد - متأسفانه نتوانستم متناسب با دگرگونی‌ها و تحول‌هایی که الزاماً در پدیده‌های فرهنگی و اجتماعی روی می‌دهد و صاحب‌نظران علوم اجتماعی از آوردن آن در درس‌ها و نظریه‌ها غافل نیستند، گامی درخور بردارم.

بحث‌ها و نظریه‌های «تحول» و «اشاعه» که سال‌ها رهنمود ارزشمند پژوهش‌های میدانی بود، در درس‌های امروز - که البته باید فراگرفت - به‌عنوان روش‌های پژوهش دیروز یاد می‌شود.

باید دانست که فراگیری نظریه‌ها، در پژوهش و شناخت، «وسیله» است نه «هدف»؛ به گونه‌ای که پاره‌ای از نظرها و نظریه‌ها در زمان مؤلف - یا به‌وسیله مؤلف - تغییر می‌کند و در بسیاری از دانشگاه‌های اروپا، نظریه‌های علوم اجتماعی در مباحث تاریخچه و روش پژوهش تدریس می‌شود.

با تحول و دگرگونی‌های شتابنده واقعیت‌های فرهنگی و اجتماعی امروز، تنها قاعده و نظریه ثابت این است که: «هیچ قاعده و نظریه‌ای ثابت نمی‌ماند». تمثیلی از مثنوی مولوی شاهدهی است گویا و رسا بر واقعیت متغیری که ثابت به نظر می‌رسد:

قرن‌ها بگذشت این قرن نوی است   ماه آن ماه است و آب آن آب نیست
شد مبدل آب این جو چند بار   عکس آن خورشید دائم برقرار